

1. Namen

Dokument je namenjen seznanitvi naših naročnikov oziroma nosilcev dovoljenja s postopkom certificiranja proizvodov in kontrole proizvodnje. Predstavljen je potek aktivnosti certificiranja ter naloge, pristojnosti in odgovornosti Certifikacijskega organa ZAG in vložnika oziroma nosilca dovoljenja v postopku certificiranja. Postopek opisuje tudi izdajo, spremembo, razveljavitev, preklic in umik certifikatov, določa pravila za uporabo certifikatov in oznak na proizvodih, ureja nadzor nad objavami nosilcev dovoljenj ter način uveljavljanja sprememb certifikacijskih zahtev.

2. Izrazi in označbe

- Sistem ugotavljanja skladnosti** (*conformity assesment system*): Pravila, postopki in vodenje za izvajanje ugotavljanja skladnosti. (SIST EN ISO/IEC 17000)

OPOMBA: Po EU Uredbi CPR 305/2011 ter Zakonu ZGPro-1 se sistem ugotavljanja skladnosti imenuje **sistem ocenjevanja in preverjanja nespremenljivosti lastnosti** (*system of assesment and verification of constancy of performance*)
- Certifikacija** (*certification*): Potrditev, ki se nanaša na proizvode, procese, sisteme ali osebe in jo izda tretja stranka. (SIST EN ISO/IEC 17000)
- Certifikacijski postopek**: specificiran način za izvedbo aktivnosti ali procesa potrjevanja (SIST EN ISO/IEC 17000)
- Zahteva za certifikacijo** (*certification requirement*): specificirana zahteva, vključno z zahtevami glede proizvodov (zahteva, ki se nanaša neposredno na proizvod in je specificirana v standardih ali drugih normativnih dokumentih, identificiranih v shemi), ki jo izpolni naročnik kot pogoj za vzpostavitev ali vzdrževanje certifikacije.

OPOMBA: Zahtevki (SIST EN ISO/IEC 17065)
- Certifikacijska shema** (*certification scheme*): Certifikacijski sistem, povezan s specifičnimi proizvodi, za katere veljajo iste specificirane zahteve, posebna pravila in postopki. (SIST EN ISO/IEC 17065)

OPOMBA: Certifikacijski sistem je sistem ugotavljanja skladnosti.
- Lastnik sheme** (*Scheme owner*): oseba ali organizacija, odgovorna za pripravo in vzdrževanje določene certifikacijske sheme. (SIST EN ISO/IEC 17065)

OPOMBA: Lastnik sheme je lahko sam certifikacijski organ.
- Nepriustranskost** (*impartiality*): prisotnost objektivnosti (SIST EN ISO/IEC 17065)
- Skladnost** (*conformity*): Izpolnjevanje zahtev. (SIST EN ISO 9000)
- Neskladnost** (*nonconformity*): Neizpolnjevanje zahtev. (SIST EN ISO 9000)

CERTIFICIRANJE

(Pravila za pripravo, podelitev in vzdrževanje certifikatov ter uporabo le-teh pri označevanju proizvodov)

10. **Korekcija** (*correction*): Dejavnost, s katero se odstrani ugotovljena neskladnost. (SIST EN ISO 9000)
11. **Korektivni ukrep** (*corrective action*): Dejavnost, s katero se odstrani vzrok za ugotovljeno neskladnost ali drugo neželeno stanje. (SIST EN ISO 9000)
12. **Vrednotenje** (*evaluation*): Kombinacija funkcij izbiranja in določanja dejavnosti ugotavljanja skladnosti. (SIST EN ISO/IEC)
- OPOMBA: V izbiranje sodijo aktivnosti za zbiranje ali izdelavo podatkov, potrebnih za funkcijo ugotavljanja, ki sledi (metode vzorčenja, preskušanja, kontrole, pregled informacij,...).
- OPOMBA: Aktivnosti ugotavljanja so pridobivanje popolnih podatkov o tem ali predmet ugotavljanja skladnosti izpolnjuje specificirane zahteve (preskušanje, kontrola, presoja, medsebojno ocenjevanje).
13. **Certifikacijski organ** (*certification body*): Organ za ugotavljanje skladnosti, ki kot tretja stranka izvaja certifikacijske sheme. (SIST EN ISO/IEC 17065)
- OPOMBA 1: **Določeni certifikacijski organ** (*designated certification body*): Certifikacijski organ, ki izpolnjuje minimalne pogoje ustreznega Zakona oziroma Uredbe in mu je bila od pristojnega ministrstva v RS izdana odločba za opravljanje nalog ugotavljanja in potrjevanja skladnosti oziroma ocenjevanja in preverjanja nespremenljivosti lastnosti.
- OPOMBA 2: **Priglašen certifikacijski organ** (*notified certification body*): Certifikacijski organ, vključen v postopke ocenjevanja in preverjanja nespremenljivosti lastnosti na podlagi harmonizirane tehnične specifikacije, ki ga država članica EU priglasila Evropski Komisiji.
14. **Tehnična specifikacija**: Tehnična specifikacija je dokument, ki predpisuje tehnične zahteve, ki jih mora proizvod, proces ali storitev izpolnjevati.
- OPOMBA 1: To so harmonizirani evropski standardi (hEN), evropski ocenjevalni dokumenti (EAD), slovenska tehnična soglasja (STS), slovenski nacionalni standardi in druge javno dostopne tehnične specifikacije ter certifikacijske sheme.
15. **Harmoniziran evropski standard (hEN)**: standard, ki ga po mandatu Evropske komisije pripravi Evropski komite za standardizacijo (CEN/CENELEC) in ki ga Evropska komisija objavi v Uradnem listu EU, skupaj z datumom možne in obvezne uporabe v EU.
16. **Evropski ocenjevalni dokumenti (EAD)**: dokument, ki je podlaga za izdajo Evropske tehnične ocene (ETA) in jih pripravi organizacija organov za tehnično ocenjevanje (TAB) za proizvode, ki niso zajeti v hEN.
17. **Evropska tehnična ocena (ETA)**: Pozitivna tehnična ocena ustreznosti proizvoda za predvideno uporabo, ki temelji na izpolnitvi bistvenih tehničnih zahtev za gradbene objekte, za katere se proizvod uporablja. Podeli ga imenovan organ za tehnično ocenjevanje (TAB).

18. **Slovensko tehnično soglasje:** Pozitivna tehnična ocena ustreznosti proizvoda za predvideno uporabo proizvoda v Sloveniji, ki temelji na izpolnitvi bistvenih zahtev za gradbene objekte, za katere se proizvod uporablja. Podeli ga za to imenovani organ.
19. **Slovenski nacionalni standard:** Standard, ki ga izda in objavi SIST.
20. **Določitev tipa proizvoda** (*product type determination*) **ali začetni preskus vrste proizvoda** (*initial type-testing*): Vsi preskusi in postopki, ki so določeni v tehnični specifikaciji za proizvod, s katerim se določi dejanske lastnosti proizvoda.
21. **Kontrola proizvodnje** (*factory production control = FPC*): Stalna kontrola proizvodnje, ki jo opravlja proizvajalec. Vsebuje postopke in ukrepe za vzdrževanje in obvladovanje skladnosti proizvoda s tehnično specifikacijo. Sestoji iz kontrole in preskusov merilne opreme, surovin oziroma sestavin, tehnoloških procesov, proizvodne opreme in gotovih proizvodov in iz nadaljnega preskušanja vzorcev, odvzetih v tovarni, v skladu s predpisanim programom preskušanja.

OPOMBA: Kontrola proizvodnje se lahko navaja tudi z izrazom "program zagotavljanja kakovosti" oziroma "sistem vodenja kakovosti", odvisno od elementov vrednotenja skladnosti, predpisanih v tehnični specifikaciji oziroma certifikacijski shemi.
22. **Vložnik** (*applicant*): Potencialni naročnik certificiranja, ki še ni v pogodbenem ali naročniškem razmerju z ZAGom.
23. **Naročnik** (*client*): Poslovni subjekt, ki je z zahtevkom naročila certificiranje. Oseba ali organizacija, odgovorna certifikacijskemu organu za zagotavljanje, da so izpolnjene zahteve za certifikacijo, vključno z zahtevami glede proizvodov. (SIST EN ISO/IEC 17065)
24. **Nosilec dovoljenja** (*licencee*): Poslovni subjekt, ki ima z ZAGom sklenjeno pogodbo o uporabi certifikata in/ali znaka skladnosti ZAG.
25. **Proizvajalec** (*producer*): Poslovni subjekt, ki izdeluje proizvode, ki so predmet certificiranja.
26. **Proizvod** (*product*): Rezultat procesa. (SIST EN ISO/IEC 17065)
27. **Duplikat** (*duplicate*): Certifikat, ki se na naša na isti proizvod, proizveden v istem obratu pod istimi pogoji proizvodnje in kontrole, vendar pod drugim imenom kot »original« proizvoda ter je podeljen drugemu nosilcu dovoljenja; s soglasjem nosilca originala.
28. **Znak skladnosti ZAG** (*conformity mark ZAG*): Je avtorsko zaščiten znak, katerega namestitev na proizvod zagotavlja s strani ZAGa preverjeno skladnost proizvoda s tehnično specifikacijo, ki je na znaku navedena.

OPOMBA: Drugi izrazi so v SIST EN ISO/IEC 17000, SIST EN ISO/IEC 17065 in SIST EN ISO 9000.

3. Aktivnosti certifikacijskega organa do izdaje certifikata

3.1 Seznanitev vložnika s postopkom certificiranja

Vložniki oziroma katerakoli zainteresirana stranka imajo možnost seznanitve in pridobitve potrebnih informacij v zvezi s postopkom certificiranja na spletni strani ZAG, po telefonu, telefaksu, elektronski pošti in/ali z informativnim pogovorom.

Vložnika oziroma zainteresirano stranko se obvesti, ali predmetno storitev sploh lahko izvedemo in če jo lahko, se pripravi ponudbo, kjer se seznanijo zlasti:

- s postopkom certificiranja, ki velja za zadevni proizvod oziroma proces,
- s pooblastili ZAG (obseg imenovanja) za zadevni proizvod, v primerih obveznega certificiranja,
- z dokumenti, ki vsebujejo pravila certificiranja (certifikacijska shema, stališča sektorske skupine, drugo),
- s stroški certificiranja,
- z drugimi pravicami in obveznostmi vložnika zahtevka.

V kolikor ZAG imenovanja za predmetni proizvod še nima, se o tem vložnika obvesti z informacijo glede statusa pridobivanja imenovanja. Hkrati se izvede postopek razširitve imenovanja.

Na željo in stroške vložnika zahtevka lahko ZAG pred začetnim pregledom obrata in kontrole proizvodnje, opravi informativni obisk.

Vložniku se izročijo obrazci za vložitev zahtevka, zlasti:

- zahtevek za certificiranje,
- vprašalnik za pridobitev potrebnih podatkov o proizvodu, ki so pomembni za načrtovanje poteka certificiranja,
- izjava o identičnosti proizvoda, če se preskusi za določitev tipa proizvoda oziroma začetni preskus vrste proizvoda opravi na prototipu ali na vzorcu, ki ga je odvezel vložnik sam.

Navedeni obrazci so dostopni na spletnih straneh ZAG www.zag.si.

3.2 Zahtevek za certificiranje

Z zahtevkom, ki velja kot naročilo, vložnik naroča vse aktivnosti v zvezi s certificiranjem proizvoda oziroma procesa do podpisa pogodbe ter sporoča vse potrebne informacije za

pripravo le-te. S tem vložnik potrdi, da je seznanjen s postopki in pogoji pridobitve certifikata. Vloga se lahko nanaša na določen proizvod ali skupino proizvodov oziroma procesov.

Na nereguliranem področju lahko vložnik zaprosi za potrditev skladnosti višje ravni ali po drugi tehnični specifikaciji, kot je z zakonodajo predpisano. To pa ga ne odvezuje od izpolnjevanja zakonodajnih zahtev, na kar ga mora certifikacijski organ posebej opozoriti.

3.3 Sprejem in pregled zahtevka za certificiranje

Zahtevke za certificiranje sprejme in pregleda vodja certifikacijske službe, ki poskrbi za izdajo delovnega naloga. Zahtevke mora biti v celoti izpolnjen. Če se ugotovi, da zahteve naročnika niso jasno določene, poskuša predstavnik certifikacijske službe skupaj z naročnikom določiti obseg certificiranja in referenčne tehnične specifikacije.

Pregled zajema najmanj sledeče:

- popolnost izpolnitve zahtevka,
- definiranost obsega certifikacije, tehnične specifikacije in v primerih ETA(ocenah) tudi podlage za izdajo le-te,
- obstoj imenovanj ZAG za predmetno področje/proizvod (za obvezno certificiranje),
- preveritev ali obstaja usposobljeno osebje in ali so na voljo ostali viri za izvedbo aktivnosti.

3.4 Določitev pooblaščenih oseb za certificiranje in vodja kontrolne skupine

Pooblaščen osebje za vodenje postopka certificiranja določi vodja certifikacijske službe vsakokrat izmed osebja, imenovanega za izvajanje postopkov certificiranja.

Pooblaščen osebje vodi in izvaja naloge, določene v certifikacijski shemi ali tehnični specifikaciji za zadevni proizvod. Pooblaščen osebje izvaja naloge pri oceni lastnosti proizvoda, začetnem pregledu obrata in kontrole proizvodnje, pri rednih in izrednih pregledih ter zunanjih kontrolnih preskušanjih in je praviloma vodja kontrolne skupine. Po potrebi predlaga vključitev dodatnih presojevalcev in/ali strokovnjakov-specialistov v postopek certificiranja.

3.5 Potrditev oziroma odklonitev naročila za certificiranje

Če je certificiranje možno izvesti na način, določen v zahtevku, strokovni sodelavec CS pripravi pisno potrditev naročila za certificiranje, vodja certifikacijske službe jo odobri in podpiše. Potrditev naročila se pošlje naročniku, kopijo potrditve skupaj s kopijo zahtevka pa se predloži določeni pooblaščen osebi.

V potrditvi se naročnika seznanijo:

- s pooblaščen osebje, ki je s strani ZAG določena za izvedbo postopka certificiranja,

CERTIFICIRANJE

(Pravila za pripravo, podelitev in vzdrževanje certifikatov ter uporabo le-teh pri označevanju proizvodov)

- s certifikacijsko shemo oziroma tehnično specifikacijo, po kateri se bo izvajal postopek certificiranja,
- z morebitnimi pogodbeniki, vključenimi v postopek certificiranja,
- s stroški postopka certificiranja v skladu s certifikacijsko shemo oziroma tehnično specifikacijo, če je potrebno,
- z dogovorjenimi spremembami glede na zahtevek za certificiranje,
- z nalogami naročnika, ki so za začetek postopka certificiranja še potrebni (dostava manjkajoče dokumentacije, plačilo predračuna, ipd.).

V primeru vključitve pogodbenika (pogodbeno osebe ali organizacija) v postopek certificiranja mora certifikacijska služba naročnika o tem pisno obvestiti.

V primeru, da certificiranja ni možno izvesti na način, naročen v zahtevku, se naročilo za certificiranje odkloni, ter o tem in o razlogih za odklonitev pisno obvesti naročnika. Razlogi za odklonitev so lahko različni, npr.: ZAG nima ustreznih imenovanj in jih ne more oziroma ne namerava pridobiti, certifikacijski organ ni kompetenten in sposoben izvesti naročene aktivnosti,...

3.6 Pregled dokumentacije

Poslano dokumentacijo naročnika pregleda pooblaščen oseba.

V primeru, da je v tehnični specifikaciji ali certifikacijski shemi predvidena izdelava poročila o pregledu dokumentacije ali so pomanjkljivosti takšne, da ne omogočajo izvedbe začetnega pregleda obrata in kontrole proizvodnje, pooblaščen oseba sestavi poročilo in ga predloži v CS, ta pa ga pošlje naročniku.

3.7 Postopanje v primeru uvedenega sistema vodenja kakovosti po SIST EN ISO 9001

Če ima naročnik certifikat, ki potrjuje skladnost njegovega sistema vodenja kakovosti z zahtevami standarda SIST EN ISO 9001, se mora pooblaščen oseba držati navodil v tehnični specifikaciji za proizvod oziroma certifikacijski shemi, ki opisujejo ravnanje certifikacijskega organa v takih primerih. Če takšnih navodil ni, pooblaščen oseba postopa tako kot pri naročnikih, ki tega certifikata nimajo.

3.8 Predpresoja obrata in kontrole proizvodnje ali sistema vodenja kakovosti

Predpresoja ni obvezna, je pa zelo uporabna, saj pokaže šibke točke, ki jih mora naročnik odpraviti, da bi bil čim bolj pripravljen na začetni pregled obrata in kontrole proizvodnje.

Obseg predpresoje se določi v dogovoru z naročnikom. Pri istem naročniku se smeta izvesti največ dve predpresoji istih aktivnosti. Druga predpresoja se sme izvesti šele po preteku 6

mesecev. Prekvalifikacija predpresoje v začetni pregled obrata in kontrole proizvodnje ni možna. Stroški predpresoje se določijo v skladu z njenim obsegom.

3.9 Ocena lastnosti proizvoda oz. začetno preskušanje (sistem 1+ in 1)

V sistemih 1+ in 1 je določeno, da odvzem reprezentativnega vzorca in začetno preskušanje opravi tretja stranka. Aktivnosti za izvedbo ocene lastnosti proizvoda zajemajo preskušanje, izračune, določitev tabelaričnih vrednosti in podobno.

3.9.1 Odvzem vzorcev in obseg preskušanja

Pooblaščen oseb ali oseba za odvzem vzorcev naključno odvzame reprezentativen vzorec skladno z določili tehnične specifikacije in o tem izdela zapisnik. Naključno odvzet vzorec mora predstavljati skupino, serijo, partijo ali šaržo proizvodov, ki se certificirajo. Kadar je zaradi narave vzorca to potrebno, se o načinu dostave vzorcev in odgovornosti lahko dogovorita pooblaščen oseb ali oseba in nosilec dovoljenja.

Če certifikacijska shema oziroma tehnična specifikacija ali stališče skupine priglašanih organov dovoljuje, da naročnik sam odvzame vzorec za izvedbo določitve tipa oziroma začetni preskus tipa proizvoda, mora pooblaščen oseb ali oseba zahtevati od naročnika izjavo o identičnosti. Pooblaščen oseb ali oseba mora prineseni vzorec sprejeti, pregledati njegovo stanje in izdelati zapisnik o prejemu vzorca.

Pooblaščen oseb ali oseba za odvzem vzorcev preda vzorec v izbrani laboratorij ZAG ali če to ni možno, v pogodbeni laboratorij. O uporabi pogodbenikov se je potrebno predhodno obvestiti naročnika. Laboratorij mora izvesti predpisana preskušanja in/ali izračune v skladu z metodami, predpisanimi v certifikacijski shemi oziroma tehnični specifikaciji v obsegu, kot ga določi pooblaščen oseb ali oseba. Če se pri prevzemu vzorca ugotovi kakršna koli poškodba ali neustreznost vzorca, mora biti o tem takoj seznanjena pooblaščen oseb ali oseba, ki obvesti tudi odgovorno osebo nosilca dovoljenja. Laboratorij izda o vsakem opravljenem preskusu poročilo v skladu s postopkom, ki v laboratoriju velja.

3.9.1.1 Preskušanja zunaj zmogljivosti laboratorija certifikacijskega organa (ne velja za harmonizirano področje po CPR)

Kadar za izvajanje posameznih aktivnosti certificiranja uporaba laboratorija iz ZAG-a ni tehnično, ekonomsko ali logistično upravičena, se smejo preskušanja izvesti bodisi v proizvodnih obratih proizvajalcev, bodisi v zunanjih laboratorijih z uporabo njihove preskusne opreme. V tem primeru pooblaščen oseb ali oseba v celoti nadzira preskušanje in izdela poročilo o preskušanju.

3.9.2 Ocena rezultatov začetnega preskušanja proizvoda

Podlaga za oceno lastnosti proizvoda oz. začetni preskus tipa proizvoda so lahko poročila laboratorijev ZAG ter tudi poročila drugih preskuševalnih laboratorijev oziroma drugih usposobljenih inštitucij.

Če se za ugotovitev lastnosti v okviru začetnega preskušanja tipa proizvoda uporabljajo historični rezultati preskušanj, je treba upoštevati morebitna stališča skupine priglašanih organov in glede uporabe historičnih rezultatov preskušanj za zadevni proizvod.

V okviru ocene rezultatov se preveri zlasti: metode vzorčenja, ravnanje s preskusnimi primerki, izvedba preskušanja glede na zahteve specifikacije, zanesljivost rezultata, primerjava rezultatov z zahtevami oziroma kriteriji.

Preveriti je potrebno tudi lastništvo poročil. V primerih kadar naročnik ni lastnik poročil in se poslužuje t.i. deljenja (sharing) oziroma kaskadiranja (cascading), morajo biti pravice do uporabe rezultatov dane s strani lastnika poročil v pisni obliki (npr. izjava ali pogodba) in zelo jasne (sklic na predmetna poročila, za kaj lahko naročnik rezultate uporablja, eventualne omejitve uporabe in veljavnosti in podobno).

Če se med izvajanjem začetnega preskusa vrste proizvoda izkaže, da proizvod ne bo skladen z zahtevami ustrezne tehnične specifikacije, se o tem pisno obvestiti naročnika. Naročnik se lahko odloči za izvedbo korekcij in korektivnih ukrepov, ki se nanašajo na neskladne lastnosti, in/ali dodatno preskušanje ali pa pisno obvesti certifikacijski organ, da želi prekiniti postopek certificiranja. Če naročnik ne prekine postopka certificiranja, se le-ta nadaljuje po določenih certifikacijske sheme.

Če se neskladnosti ugotovijo po v celoti *opravljenem preskusu vrste proizvoda*, se iz certifikacijske službe naročniku pošlje poročilo o preskušanju skupaj z dopisom, v katerem je opisano ugotovljeno odstopanje oziroma neskladnost in določen rok za odpravo le-te. Izvedbo korektivnih ukrepov se preverja z delno ali ponovno izvedbo preskusa vrste proizvoda. Če naročnik ne upošteva roka za odpravo neskladnosti, določenega v dopisu, se uvedejo sankcije.

3.10 Začetni pregled obrata in kontrole proizvodnje ali sistema vodenja kakovosti

Pooblaščen oseba opravi začetni pregled obrata in kontrole proizvodnje ali sistema vodenja kakovosti (v nadaljevanju točke: začetni pregled). Način in obseg začetnega pregleda sta določena v certifikacijski shemi ali tehnični specifikaciji oziroma v stališčih skupine priglašanih organov.

Pred izvedbo začetnega pregleda se izdelata plan pregleda obrata in kontrole proizvodnje in pošlje naročniku in CS vsaj tri dni pred planiranim dnevom začetnega pregleda. V planu se določi:

- predmet in namen začetnega pregleda,
- produktne tehnične specifikacije z oznako izdaje
- kontrolno skupino,
- predstavnike proizvajalca (po funkcijah),
- datum izvedbe pregleda,
- aktivnosti, ki bodo izvedene (glede na določila specifikacije), točke tehnične specifikacije in časovni plan izvajanja posameznih aktivnosti pregleda.

Začetni pregled se izvaja na podlagi predhodno pripravljenega vprašalnika, v katerega se zapisuje ugotovitve.

Začetni pregled obrata in kontrole proizvodnje mora zajeti vse zahteve o kontroli proizvodnje, predpisane v tehnični specifikaciji za proizvod. V ta namen je potrebno:

- a) opraviti presojo vpeljanega sistema kakovosti v obratu, na način, da se preveri:
 - dokumentacijo (poslovnik) vodenja kakovosti v obratu (tovarni),
 - izvajanje določil poslovnika,
 - ali se pravilno in v popolnosti upoštevajo zahteve tehnične specifikacije o izvajanju kontrole proizvodnje v poslovniku in pri proizvodnji;
- b) preveriti izvajanje v tehnični specifikaciji predpisanih postopkov za obvladovanje kakovosti proizvoda:
 - vhodno kontrolo surovin oziroma sestavin proizvoda,
 - postopke za ravnanje s sestavinami in zagotavljanje projektirane sestave proizvoda,
 - proizvodne postopke in proizvodne naprave, ki bistveno vplivajo na kakovost proizvoda,
 - usposobljenost osebja,
 - postopke za vodenje reklamacij,
 - postopke za ravnanje, skladiščenje in odpremo gotovih proizvodov;
- c) opraviti kontrolo
 - laboratorija za izvajanje preskusov skladnosti, zlasti urejenost in opremljenost
 - izvajanja predvidenih postopkov preskušanja v laboratoriju
 - preskuševalne opreme, zlasti njeno delovanje, kalibriranje in vzdrževanje;
- d) preveriti in oceniti

CERTIFICIRANJE

(Pravila za pripravo, podelitev in vzdrževanje certifikatov ter uporabo le-teh pri označevanju proizvodov)

- vpeljeni način vrednotenja rezultatov predpisanih preskusov in pogostost ter način jemanja vzorcev,
- predvidene ukrepe v primeru ugotovljenih neskladnosti.

Po opravljenem začetnem pregledu pooblaščen oseb ali kontrolna skupina ovrednoti posamezne ugotovitve, oblikuje zaključke in oceni, ali kontrola proizvodnje izpolnjuje zahteve tehnične specifikacije.

V okviru zaključnega sestanka pooblaščen oseb seznanjajo predstavnike proizvajalca z ugotovitvami začetnega pregleda. V primeru ugotovljenih neskladnosti pooblaščen oseb v dogovoru s predstavniki proizvajalca določi rok za odpravo neskladnosti, ki pa ne sme presegati 6 mesecev. Rok se določi datumsko. Kopijo zapisnika o pregledu, skupaj s prilogami, pooblaščen oseb zadrži za svojo evidenco, originale pa izroči predstavniku naročnika. Če naročnik ni istočasno tudi proizvajalec, prejme tudi proizvajalec kopijo zapisnika o pregledu.

3.10.1 Ocena lastnosti proizvoda pri certificiranju kontrole proizvodnje (sistem 2+) in notranja kontrolna preskušanja (v sistemih 1+ in 1, 2+)

V sistemu 2+ je določitev tipa proizvoda in s tem povezano začetno preskušanje tipa proizvoda naloga proizvajalca. Prav tako so notranja kontrolna preskušanja v vseh sistemih naloga proizvajalca. Če v produktnem standardu ni nobenih navodil v zvezi s preskušanjem, pooblaščen oseb ravna na naslednji način:

- a) če je naročnik sam izvedel preskušanje pooblaščen oseb preveri ali naročnik ima usposobljeno osebje, ustrezno in kalibrirano opremo in kako je preveril ustreznost vpeljave metode.
- b) če preskušanj ni izvedel naročnik sam, ampak je preskušanja naročil v zunanjem laboratoriju, pooblaščen oseb preveri način izbire dobavitelja ter kriterij za nabavo, predvsem ali laboratorij ima ustrezno in kalibrirano opremo, usposobljeno osebje in vpeljano metodo. V primeru pomanjkljivih ali neustreznih dokazil se pooblaščen oseb lahko odloči za kontrolo izbranega zunanjega laboratorija.
- c) V kolikor je tako začetna kot kontrolna preskušanja v sistemu 2+ izvajal ZAGov laboratorij, oziroma ZAGov laboratorij izvaja notranja preskušanja v sistemih 1+ in 1, je ZAG v tem primeru tudi podizvajalec proizvajalca in se ga obravnava enako kot ostale v tč. b).

V okviru tč. b) in c) je potrebno preveriti tudi lastništvo poročil. V primerih kadar naročnik ni lastnik poročil in se poslužuje t.i. deljenja (sharing) oziroma kaskadiranja (cascading), morajo biti pravice do uporabe rezultatov dane s strani lastnika poročil v pisni obliki (npr. izjava ali pogodba) in zelo jasne (sklic na predmetna poročila, za kaj lahko naročnik rezultate uporablja, eventualne omejitve uporabe in veljavnosti in podobno)

3.10.2 Začetni pregled pri »duplikatih«

V primeru naročnikov, ki so vložniki za certifikat na podlagi začetnih preskusov druge pravne osebe ter na podlagi pregleda, ki se opravlja v proizvodnem obratu druge pravne osebe (kjer se pregled že vrši), se pregled izvede na način, da certifikacijska služba od vložnika za certifikat pridobi vse relevantne podatke in dokumente za izvedbo vrednotenja:

- ugotovitve iz pregleda proizvodnega obrata in kontrole proizvodnje, ki se že izvaja za drugo pravno osebo,
- ugotovitve iz pregleda pogodbenih razmerij med vložnikom za certifikat ter proizvodnim obratom ter med vložnikom za certifikat in lastnikom poročil o začetnih preskušanjih,
- ugotovitve iz pregleda predložene dokumentacije,
- ugotovitve iz pregleda posredovanih podatkov.

V primeru, ko je možno vse elemente kontrole proizvodnje in proizvodov preveriti v proizvodnem obratu, se nadzor v prostorih teh naročnikov ne izvaja. V kolikor pa zaradi narave proizvoda in eventualnih dodatnih vplivov na nespremenljivost lastnosti proizvodov vseh elementov kontrole proizvodnje in proizvodov ni možno preveriti v proizvodnem obratu, se nadzor izvede tudi v prostorih naročnika. Pri tem se upošteva tako določila tehnične specifikacije kot stališča skupine priglašениh organov.

3.11 Ukrepi v primeru neskladnosti pri začetnem pregledu

Če se neskladnosti ugotovijo *pri začetnem pregledu obrata in kontrole proizvodnje* mora naročnik v dogovorjenem roku, ki pa ne sme biti daljši od 6 mesecev, certifikacijskemu organu pisno predložiti način odprave neskladnosti (poročilo proizvajalca o izvedenih korekcijah oziroma uvedenih korektivnih ukrepih). Pooblaščen oseba pregleda poročilo o odpravi neskladnosti in se odloči, glede na pomembnost ugotovljene neskladnosti,

- ali je potrebno uvedbo in učinkovitost korektivnih ukrepov preveriti v obratu,
- ali je potrebno ponoviti nekatere dele začetnega pregleda obrata in kontrole proizvodnje,
- ali zadostujejo pisna dokazila o odpravi neskladnosti (poročilo proizvajalca o izvedenih korekcijah oziroma uvedenih korektivnih ukrepih).

Po preveritvi dokazil o odpravi neskladnosti pooblaščen oseba izvede vrednotenje.

Če naročnik pri začetnem pregledu obrata in kontrole proizvodnje v dogovorjenem roku ne odpravi vseh ugotovljenih neskladnosti in o tem pisno ne obvesti pooblaščen osebe, mu mora le-ta poslati opozorilo. Če v roku 15 dni po izdaji opozorila pooblaščen oseba še vedno ni prejela dokazila o odpravi neskladnosti, pošlje naročniku obvestilo s svarilom, da bo

certifikacijski postopek zaustavljen, če v roku 15 dni ne prejme obvestila o odpravljenih neskladnostih. Če se tudi na svarilo proizvajalec ne odzove, pooblaščen oseba izvede vrednotenje in predlaga zavrnitev izdaje certifikata. Enako ravna tudi, če neskladnosti, ki so bile ugotovljene pri začetnem pregledu obrata in kontrole proizvodnje, ni mogoče odpraviti v 6 mesecih.

Če proizvajalec ugotovi, da ugotovljenih neskladnosti ne bo mogel odpraviti v dogovorjenem roku, lahko pisno zaprosi za podaljšanje roka. Podaljšanje roka obravnava pooblaščen oseba in o svoji odločitvi pisno obvesti naročnika. Skupni rok za odpravo neskladnosti ne sme presegati 6 mesecev.

3.12 Vrednotenje proizvoda oziroma vrednotenje kontrole proizvodnje

Vrednotenje proizvoda ali kontrole proizvodnje predstavlja oceno skladnosti oziroma nespremenljivosti lastnosti proizvoda oziroma skladnosti kontrole proizvodnje z zahtevami certifikacijske sheme oziroma tehnične specifikacije. Vrednotenje izvede pooblaščen oseba in je podlaga za izdajo ali zavrnitev izdaje certifikata.

3.13 Sklenitev pogodbe o dovoljenju za uporabo certifikata in/ali znaka skladnosti ZAG

Pred izdajo certifikata se pripravi pogodbo o dovoljenju za uporabo certifikata in/ali znaka skladnosti ter pošlje naročniku. V pogodbi, ki jo skleneta naročnik in ZAG, se določijo pogoji za uporabo izdanega certifikata, kakor tudi aktivnosti certifikacijskega organa, ki so predpisane v certifikacijski shemi ali tehnični specifikaciji. Če naročnik pogodbe ne želi podpisati, se mu dostavi le poročilo o vrednotenju s prilogami. Sestavni del pogodbe so Splošni pogodbeni pogoji, ki so javno dostopni tudi na spletnih straneh ZAG, www.zag.si.

Znak skladnosti ZAG sme naročnik uporabljati le, če ima za to sklenjeno pogodbo z ZAG.

3.14 Odločitev o izdaji ali zavrnitvi izdaje certifikata

Po prejemu podpisane pogodbe o dovoljenju za uporabo certifikata certifikacijska služba pregleda vse podatke povezane z vrednotenjem in na osnovi izpolnjenih pogojev za izdajo certifikata pripravi *odločitev o izdaji certifikata*. Ta mora vsebovati podatke o naročniku, proizvodnem obratu, vrsti certifikata, tehnični specifikaciji, nazivu proizvoda ter obsegu proizvodov, veljavnosti in pogojih za veljavnost certifikata.

Če pogoji za izdajo certifikata niso izpolnjeni in jih tudi z ustreznimi korektivnimi ukrepi ni mogoče v predpisanem času izpolniti, pripravi certifikacijska služba *odločitev o zavrnitvi izdaje certifikata*. Taka odločitev mora imeti pravni pouk, v katerem mora biti navedeno, da se naročnik lahko pritoži v roku 15 dni.

Odločitev o izdaji ali zavrnitvi izdaje certifikata sprejme in podpiše vodja certifikacijske službe.

3.15 Izdaja certifikata

Na podlagi podpisane pogodbe certifikacijski organ ZAG izda *certifikat*.

Pogoji za izdajo certifikata so lahko definirani v certifikacijski shemi in tehnični specifikaciji ali v pogodbi o dovoljenju za uporabo certifikata. V vsakem primeru mora biti pred izdajo certifikata sklenjena pogodba o dovoljenju za uporabo le-tega. Certifikat se lahko izda na področju *obveznega* ali *prostovoljnega* certificiranja.

Certifikacijski organ ZAG izdaja certifikate v slovenskem in na željo naročnika tudi v angleškem jeziku. Če nosilec dovoljenja želi prejeti certifikat v katerem drugem jeziku (poleg slovenskega in angleškega) ga certifikacijski organ izda tudi v želenem jeziku, v kolikor ima za to usposobljeno osebje.

3.15.1 Številčenje certifikatov

Številka certifikata na reguliranem področju je sestavljena iz številke odločbe oziroma številke priglašene organa, oznake zakonodajne podlage ter zaporedne številke certifikata.

Številko odločbe se navaja na področju certificiranja embalaže po ZPNB ter gradbenih proizvodov po ZGPro-1 (REG2-000X-0Y), na harmoniziranem področju pa se navede številko priglašene organa (1404).

Na področju prostovoljnega certificiranja oznako certifikata sestavljata črka "C" in zaporedna številka ZAG-ove evidence.

Po izdaji se vsak certifikat vnese še v spletno bazo certifikatov, iz katere se prenašajo podatki na javne strani ZAG.

3.15.2 Veljavnost certifikata

Vsi certifikati imajo omejeno veljavnost na dobo največ 5 let. Pri tehničnih specifikacijah, ki imajo same določen datum veljavnosti (npr. STS) je veljavnost certifikata omejena z datumom veljavnosti specifikacije.

V kolikor imetnik certifikata pravočasno vloži zahtevo za podaljšanje certifikata, se certifikatu podaljša veljavnost, številka certifikata ostane ista. V kolikor imetnik ni pravočasno vložil zahteve za podaljšanje, se izda nov certifikat (nova številka certifikata).

Pravočasno vložena zahteva za podaljšanje veljavnosti certifikata je vsako pisno obvestilo nosilca certifikata, ki je bilo vloženo pred iztekom veljavnosti certifikata oziroma v roku največ 3 mesece po poteku veljavnosti. Za pisno obvestilo se smatra tudi podpisan Zapisnik o pregledu.

4. Vzdrževanje veljavnosti certifikata

V okviru vzdrževanja veljavnosti certifikata certifikacijski organ spremlja spremembe pravnih in tehničnih podlag za izdani certifikat, ter nadzira upoštevanje pravil za uporabo certifikata, določenih v pogodbi o uporabi certifikata. Poleg tega je v nekaterih certifikacijskih shemah, tehničnih specifikacijah ali pogodbah o uporabi certifikata predvideno izvajanje dodatnih aktivnosti potrjevanja. Najpogosteje to vključuje kontrolna preskušanja, izvajanje nadzora, ocenjevanja in potrjevanja kontrole proizvodnje ali sistema vodenja kakovosti.

4.1 Nadzor, ocena in potrditev proizvoda, kontrole proizvodnje ali sistema vodenja kakovosti

Pregled obrata in kontrole proizvodnje ter pri nekaterih specifikacijah iz sistema 1+ tudi zunanji kontrolni preskusi so sestavni deli nadzora. Namen nadzora kontrole proizvodnje je:

- zagotoviti trajno skladnost proizvoda z zahtevami tehnične specifikacije in
- ugotoviti spremembe v proizvodnji in lastnosti proizvoda, glede na stanje, ugotovljeno pri začetnem pregledu obrata in kontrole proizvodnje.

Certifikacijski organ izvaja redni nadzor s preverjanjem kontrole proizvodnje v predvidenih časovnih presledkih, po potrebi pa tudi izredni nadzor. Na podlagi pozitivne ocene in potrditve kontrole proizvodnje certifikacijski organ podaljša veljavnost izdanega certifikata. V primeru negativne ocene pa mora certifikacijski organ uveljaviti sankcije, ki ustrezajo stopnji ugotovljene neskladnosti.

Kontrolo proizvodnje se pri nadzoru preverja po istih postavkah kot pri začetnem pregledu obrata in kontrole proizvodnje in se jo ocenjuje zlasti glede na ugotovljene spremembe in odstopanja od rezultatov in ugotovitev začetnega pregleda obrata in kontrole proizvodnje.

4.1.1 Redni pregledi obrata in kontrole proizvodnje ali sistema vodenja kakovosti

Pogostost rednih pregledov je določena v certifikacijski shemi, tehnični specifikaciji ali tehničnem soglasju, v primeru prostovoljnega certificiranja pa je lahko določena tudi le v sami pogodbi o dovoljenju za uporabo certifikata.

Pri rednem pregledu je treba poleg osnovnih elementov kontrole preveriti in oceniti še:

- aktualni obseg proizvodov,
- spremembe glede na stanje, ugotovljeno pri prejšnjem pregledu,
- učinkovitost uvedenih korektivnih ukrepov iz zadnjega nadzora,
- obvladovanje dokumentiranosti sistema kontrole,
- usposobljenost osebja,
- redno in pravilno izvajanje vseh nalog kontrole proizvodnje,
- pogostost izvajanja nalog kontrole proizvodnje in proizvodov,

CERTIFICIRANJE

(Pravila za pripravo, podelitev in vzdrževanje certifikatov ter uporabo le-teh pri označevanju proizvodov)

- stanje kontrolne, merilne in preskusne opreme,
- vrednotenje rezultatov preskusov,
- zapise izvajanja preskusov, merjenja in izračunov,
- zapise o reklamacijah, neskladnostih in korektivnih ukrepih,
- označevanje proizvodov in uporabo certifikata ter sklic na številko priglašene organa (Oznaka na proizvodu, CE oznake in Izjave o lastnostih),

Poleg tega je treba odvzeti še vzorce za kontrolno preskušanje; pri sistemih 1+ in posebnih kot npr. beton.

Redni pregled se izvaja na podlagi predhodno pripravljenega vprašalnika, v katerega se zapisuje ugotovitve.

V sklopu rednega pregleda se lahko obravnava tudi širitev obsega certificiranih proizvodov ali širitev obsega certificirane kontrole proizvodnje.

4.1.2 Izredni pregledi obrata in kontrole proizvodnje ali sistema vodenja kakovosti

Izredni pregled je treba opraviti najmanj v naslednjih primerih:

- pri spremembah v tehnološkem procesu, ki lahko vplivajo na pomembne lastnosti proizvoda,
- pri spremembah v sistemu vodenja kakovosti, če so takšne, ki lahko vplivajo na pomembne lastnosti proizvoda,
- po opravljenih korektivnih ukrepih, če je tako zahtevano v poročilu o nadzoru,

Izredni pregled se izvaja enako kot redni pregled, s to razliko, da se izredni pregled lahko izvede tudi zgolj v omejenem obsegu. Obseg izrednega pregleda določi pooblaščen oseba. Stroški pregleda se določijo v skladu z obsegom.

4.1.3 Redni nadzori pri »duplikatih«

V primeru naročnikov, ki so nosilci certifikata na podlagi začetnih preskusov druge pravne osebe ter na podlagi pregleda, ki se opravlja v proizvodnem obratu druge pravne osebe (kjer se pregled že vrši), se nadzor izvede na način, da certifikacijska služba vložniku za certifikat predloži vprašalnik ter od njega pridobi kopije dokumentov, ki so v vprašalniku zahtevane. Celoten nadzor sestavljajo:

- ugotovitve iz pregleda proizvodnega obrata in kontrole proizvodnje, ki že se izvaja za drugo pravno osebo,
- ugotovitve iz pregleda pogodbenih razmerij med nosilcem certifikata ter proizvodnim obratom ter med vložnikom za certifikat in lastnikom poročil o začetnih preskušanjih,
- ugotovitve iz pregleda predložene dokumentacije,

- ugotovitve iz pregleda posredovanih podatkov.

V primeru, ko je možno vse elemente kontrole proizvodnje in proizvodov preveriti v proizvodnem obratu, se nadzor v prostorih teh naročnikov ne izvaja. V kolikor pa zaradi narave proizvoda in eventualnih dodatnih vplivov na nespremenljivost lastnosti proizvodov vseh elementov kontrole proizvodnje in proizvodov ni možno preveriti v proizvodnem obratu, se nadzor izvede tudi v prostorih naročnika.

4.2 Zunanji kontrolni preskusi (sistem 1+; beton)

V sistemih 1+ in nekaterih posameznih specifikacijah (npr. beton) je določeno, da opravi tretja stranka odvzem reprezentativnih vzorcev in zunanje kontrolne preskuse z namenom potrditve nespremenljivosti lastnosti proizvoda.

4.2.1 Vzorčenje in izvedba zunanjih kontrolnih preskusov

Vzorci za zunanje kontrolne preskuse predpisanih značilnosti proizvoda se jemljejo naključno in prvenstveno v proizvodnem obratu, če je smiselno tudi na skladišču proizvajalca. Vzorci se jemljejo s pogostostjo, kot je določeno v tehnični specifikaciji.

Vzorčenje in preskus je treba opraviti v skladu z metodo, predpisano v relevantni tehnični specifikaciji oziroma certifikacijski shemi.

Pooblaščen osebica preda vzorec v izbrani laboratorij ZAG ali, če to ni možno, v drug laboratorij. O uporabi pogodbenikov se je potrebno predhodno obvestiti naročnika. Laboratorij mora izvesti predpisana preskušanja, izračune v skladu z metodami, predpisanimi v certifikacijski shemi oziroma tehnični specifikaciji v obsegu, kot ga določi pooblaščen osebica.

Če se pri prevzemu vzorca ugotovi kakršna koli poškodba ali neustreznost vzorca, mora biti o tem takoj seznanjena pooblaščen osebica, ki obvesti tudi odgovorno osebo nosilca dovoljenja. Laboratorij izda o vsakem opravljenem preskusu poročilo v skladu s postopkom, ki v laboratoriju velja.

4.2.1.1 Preskušanja zunaj zmogljivosti laboratorija priglašene organa (ne velja za harmonizirano področje po CPR)

V primerih utemeljenih razlogov se lahko vsa ali pa del preskušanj izvede v kapacitetah proizvajalcev oziroma drugih subjektov. V tem primeru pooblaščen osebica v celoti nadzira preskušanje, preveri pravilnost izvedbe, preveri ustreznost merilne opreme, evidentira meritve in rezultate ter izdela poročilo o preskušanju ter ga predloži v CS.

4.2.2 Vrednotenje rezultatov zunanjih kontrolnih preskusov

Rezultat zunanjega kontrolnega preskusa je treba primerjati s predpisano vrednostjo preskušane značilnosti proizvoda oziroma z deklarirano vrednostjo, dobljeno pri določitvi tipa

proizvoda. Če število izvajanj preskusov to dovoljuje, naj primerjava sloni na ustreznem statističnem testu. V poročilu o posameznem zunanjem kontrolnem preskusu je treba opredeliti zahtevano vrednost in ugotoviti ali rezultat zunanjega kontrolnega preskusa ustreza tej vrednosti.

4.3 Ukrepi v primeru neskladnosti pri nadzoru

Če se pri *zunanjem kontrolnem preskusu* ugotovi neskladnost, se iz certifikacijske službe naročniku pošlje poročilo o preskušanju skupaj z dopisom, v katerem je opisano ugotovljeno odstopanje oziroma neskladnost z rokom za odpravo le-te; rok ne sme biti daljši od 6 mesecev. V opredeljenem roku mora naročnik poslati obvestilo z dokazili o uvedbi korekcij oziroma korektivnih ukrepov. Korektivni ukrep mora vsebovati tudi obvladovanje vseh proizvodov, za katere je bila pri zunanjem kontrolnem preskusu ugotovljena neskladnost. Izvedbo korektivnih ukrepov se preverja z delno ali ponovno izvedbo zunanjega kontrolnega preskusa.

Če se pri *rednem ali izrednem pregledu obrata in kontrole proizvodnje* ugotovi neskladnost, mora naročnik v dogovorjenem roku, ki pa ne sme biti daljši od 6 mesecev, certifikacijskemu organu pisno predložiti način odprave neskladnosti (poročilo proizvajalca o izvedenih korekcijah oziroma uvedenih korektivnih ukrepih). Pooblaščenca oseba pregleda poročilo o odpravi neskladnosti in se odloči, glede na pomembnost ugotovljene neskladnosti,

- ali je potrebno uvedbo in učinkovitost korektivnih ukrepov preveriti v obratu,
- ali je potrebno ponoviti nekatere dele rednega oziroma izrednega pregleda obrata in kontrole proizvodnje,
- ali zadostujejo pisna dokazila o odpravi neskladnosti (poročilo proizvajalca o izvedenih korekcijah oziroma uvedenih korektivnih ukrepih).

Če se neskladnosti, ugotovljene pri nadzoru, ponavljajo ali nosilec dovoljenja ne upošteva roka za odpravo neskladnosti, določenega v dopisu, se uvedejo sankcije.

Če proizvajalec ugotovi, da ugotovljenih neskladnosti ne bo mogel odpraviti v dogovorjenem roku, lahko pisno zaprosi za podaljšanje roka. Podaljšanje roka obravnava pooblaščenca oseba in o svoji odločitvi pisno obvesti naročnika. Skupni rok za odpravo neskladnosti ne sme presegati 6 mesecev.

4.4 Vrednotenje ugotovitev nadzora proizvoda oziroma kontrole proizvodnje

Vrednotenje ugotovitev nadzora proizvoda predstavlja oceno trajne skladnosti oziroma nespremenljivosti lastnosti proizvoda z zahtevami certifikacijske sheme oziroma tehnične specifikacije. Podlaga za to so ugotovitve rednega ali izrednega pregleda in, če je predpisano, tudi rezultati zunanjih kontrolnih preskusov.

Vrednotenje ugotovitev nadzora kontrole proizvodnje predstavlja oceno trajne skladnosti kontrole proizvodnje z zahtevami certifikacijske sheme oziroma tehnične specifikacije. Podlaga za to so ugotovitve rednega ali izrednega pregleda.

V sklopu vrednotenja ugotovitev nadzora se lahko upošteva tudi spremembe in razširitve certificiranja. Spremembe in razširitve certificiranja pooblaščen oseba obravnava v poročilu o nadzoru.

4.5 Odločitve vodje certifikacijske službe

Odločitve o izdaji, zavrnitvi izdaje, razveljavitvi, spremembi, spremembi obsega, začasnem ali trajnem preklicu ter začasnem ali trajnem umiku (v nadaljevanju točke: odločitve) sprejema vodja certifikacijske službe.

V certifikacijski službi se pregleda vse podatke, povezane z nadzorom in pripravi ustrezno odločitev. Ta mora vsebovati podatke o naročniku, proizvodnem obratu, vrsti certifikata, tehnični specifikaciji, nazivu proizvoda ter obsegu proizvodov, veljavnosti in pogojih za veljavnost certifikata. Odločitve s sankcijami morajo imeti pravni pouk, v katerem mora biti navedeno, da se naročnik lahko pritoži v roku 15 dni.

4.5.1 Umik in preklic certifikata

Imetnik certifikata lahko zaprosi za začasni ali trajni umik certifikata, če začasno ali trajno ustavi proizvodnjo certificiranega proizvoda. Začasni umik lahko traja največ 24 mesecev. Če po preteku tega obdobja vzroki za začasni umik še vedno obstajajo, sprejme vodja certifikacijske službe odločitev o trajnem umiku certifikata in o tem pisno obvesti imetnika certifikata.

Certifikat je lahko začasno preklican največ 12 mesecev. Če po preteku tega obdobja vzroki za začasni preklic niso odpravljeni, vodja certifikacijske službe sprejme odločitev o trajnem preklicu certifikata in o tem pisno obvesti imetnika certifikata.

Certifikacijski organ glede na ugotovitve določi vrsto preklica, to je začasni ali trajni preklic, in nosilcu dovoljenja pisno sporoči:

- razlog za preklic certifikata (neupoštevanje pogodbenih določil, neskladnosti niso odpravljene ali drugo),
- da ni dovoljena nadaljnja uporaba preklicanega certifikata,
- da je treba vrniti trajno preklicani certifikat z vsemi kopijami ter
- zahtevo, da imetnik certifikata o preklicu pisno obvesti vse kupce.

Uporabnik certifikata po preklicu ne sme uporabljati certifikata. Če se na preklic pritoži, lahko vodja certifikacijske službe začetek veljavnosti preklica (začasnega ali delnega) preloži. Preložitev je odvisna od narave primera, ki se obravnava.

CERTIFICIRANJE

(Pravila za pripravo, podelitev in vzdrževanje certifikatov ter uporabo le-teh pri označevanju proizvodov)

Vodja certifikacijske službe, po posvetovanju s pooblaščen osebno, odloči, kako postopati s proizvodi, ki so bili izdelani v obdobju od ugotovitve neskladnosti oziroma vzroka za začasen preklic do začasnega preklica certifikata.

4.6 Preverjanje pravilne uporabe certifikatov in sklicev na certifikacijski organ na proizvodih ter v objavah nosilcev dovoljenj

V okviru izvedbe nadzora, ob preverjanju označevanja proizvoda, pooblaščen osebno preveri tudi pravilnost uporabe certifikata ter sklic na certifikacijski organ. Na naključno izbranih proizvodih se preveri predvsem:

- ali je označen proizvod pokrit s certifikatom, na katerega se sklicuje,
- ali je sklic skladen s tehnično specifikacijo ali shemo,
- ali se deklarirane lastnosti proizvoda na oznakah ujemajo s tistimi, ki jih je nosilec dovoljenja deklariral ob nadzoru.

Pravilno uporabo certifikatov v dokumentaciji proizvajalca preverja pooblaščen osebno ob pregledu obrata in kontrole proizvodnje. V primeru, da se ugotovi nepravilna uporaba certifikata, se obravnava kot neskladnost.

Nosilec dovoljenja ima pravico javno objavljati, da je za svoje proizvode dobil podeljen certifikat. Pri tem se mora jasno omejiti le na tiste proizvode, na katere se izdani certifikati nanašajo. Certifikacijski organ ZAG občasno izvaja nadzor nad temi objavami tako, da spremlja:

- informacije v tisku,
- kataloge in spletne strani proizvajalcev ter
- sejemske informacije.

V primeru nepravilne (zavajajoče) objave certifikatov certifikacijski organ uvede sankcije.

5. Spremembe in razširitve certificiranja

Spremembe in razširitve certificiranja se lahko izvede ob rednem nadzoru ali kadarkoli v intervalu med dvema nadzoroma. Spremembe in razširitve certificiranja se izvede na pisno zahtevo nosilca dovoljenja. V kolikor spremembe vplivajo na vsebino določil pogodbe, je potrebno skleniti aneks k pogodbi o uporabi certifikata, ki odraža zahtevane spremembe.

Kadar so spremembe le formalne, kot so

- sprememba naziva ali naslova nosilca dovoljenja,
- sprememba naziva proizvoda ipd.

se certifikat zamenja z novo izdajo pod isto številko.

Kadar spremembe niso le formalne, se postopa, kot je opisano v nadaljevanju.

5.1 Sprememba certificiranega proizvoda

Pri spremembi certificiranega proizvoda mora nosilec dovoljenja sporočiti certifikacijskemu organu vse spremembe, ki so nastale z vpeljavo novega proizvoda.

Certifikacijski organ pregleda spremembe in določi obseg začetnega preskusa proizvoda ter način preveritve ustreznosti kontrole proizvodnje.

V certifikacijski službi se pregleda vse podatke, povezane s spremembami, in pripravi ustrezno odločitev. Vodja certifikacijske službe sprejme ustrezno odločitev. Stari certifikat se umakne in izda nov certifikat za spremenjen proizvod.

5.2 Razširitev obsega certificiranih proizvodov

Če nosilec dovoljenja želi pridobiti certifikat za nov proizvod, proizveden po enakem ali podobnem standardu kot proizvod, ki je že certificiran, je postopek enak za začetni nadzor, a brez začetnega pregleda obrata in kontrole proizvodnje. Namesto tega pooblaščen oseba presodi, ali so ugotovitve zadnjega pregleda obrata in kontrole proizvodnje reprezentativne tudi za novi proizvod. Če temu ni tako, je treba izvesti redni ali izredni pregled kontrole proizvodnje ter ugotovitve pregleda skupaj z rezultati začetnega preskušanja strniti v poročilu o vrednotenju proizvoda.

V certifikacijski službi se pregleda povezane s spremembami in glede na vsebino zaključkov pooblaščen osebe, vodja certifikacijske službe sprejme ustrezno .

5.3 Razširitev obsega kontrole proizvodnje

Če želi nosilec dovoljenja obseg certificirane kontrole proizvodnje razširiti tako, da bi vključevala kontrolo proizvodnje novih proizvodov ali novih proizvodnih linij, pooblaščen oseba presodi, ali so ugotovitve zadnjega pregleda obrata in kontrole proizvodnje reprezentativne tudi za novi proizvod oziroma proizvodno linijo ter ali nosilec dovoljenja razpolaga z vsemi potrebnimi rezultati začetnih preskusov novih proizvodov. Če temu ni tako, se izvede izredni pregled kontrole proizvodnje, ali pa počaka na naslednji redni pregled. V primeru, da so vsi pogoji izpolnjeni pooblaščen oseba predlaga certifikacijski službi izdajo nove odločitve oziroma certifikata.

V certifikacijski službi se pregleda predlog pooblaščen osebe in glede na vsebino zaključkov pripravi ustrezno odločitev, ki jo sprejme vodja certifikacijske službe.

5.4 Prenos certifikata na drugo pravno osebo

V primeru, da želi nosilec dovoljenja prenesti certificiran proizvod ali kontrolo proizvodnje na drugo pravno osebo, ki ni pravni naslednik nosilca dovoljenja, se z novim nosilcem sklene

pogodba o uporabi certifikata, stari certifikati se umaknejo in izstavijo se novi. Podlaga za odločitev glede izdaje certifikata je poročilo o vrednotenju, izdelano na podlagi zadnjega poročila o nadzoru. Pravico do prenosa morata stari in novi nosilec dovoljenja predhodno pravno urediti.

6. Sankcije

Sankcije so:

1. *Opozorilo*, če so nepravilnosti majhne,
2. *Opozorilo s svarilom*, če so nepravilnosti srednje,
3. *Začasni preklic izdanega certifikata* (začasen odvzem dovoljenja za uporabo certifikata o skladnosti in znaka skladnosti ZAG ali odvzem za določeno količino, partijo oziroma časovno obdobje proizvodnje proizvodov) če so nepravilnosti velike,
4. *Preklic certifikata* se izvede, če so nepravilnosti zelo velike.

Opozorilo in opozorilo s svarilom izreče pooblaščen oseba. Odločitev o začasnem ali delnem preklicu izdanega certifikata, preklicu in umiku certifikata sprejme in podpiše vodja certifikacijske službe

Pri ukrepanju v primeru ugotovljenih nepravilnosti se upoštevajo navodila, podana v prilogi 2, razen kadar tehnična specifikacija ali certifikacijska shema za konkretni primer določa drugače.

6.1 Zaostrovanje sankcij

Če imetnik certifikata razloge za sankcije ne odpravi v roku, ki je za to predviden, se sankcije zaostri. Zaostritev se izvede z uvedbo sankcije, ki sledi že uvedeni. Glede postopka, odgovornosti, objave in možnosti pritožb veljajo za zaostritev sankcije enaka pravila kot pri uvedbi sankcije.

7. Označevanje proizvodov

7.1 Splošno

Namen označevanja proizvodov je:

- izpolnjevanje zakonskih zahtev,
- prepoznavnost certificiranih proizvodov in
- zagotavljanje sledljivosti.

Označitev proizvoda izvede proizvajalec, njegov zastopnik oziroma uvoznik (dobavitelj). Certificirani proizvod mora biti označen:

- s pravilno oznako,
- na način, ki ne zavaja javnosti in
- na način, ki loči certificirane proizvode od necertificiranih.

Proizvode je možno označevati z obveznimi in/ali prostovoljni znaki skladnosti. Označevanje proizvodov z znaki skladnosti je določeno v certifikacijski shemi oziroma tehnični specifikaciji zadevnega proizvoda. Znak skladnosti je lahko na proizvodu, etiketi, embalaži ali spremni dokumentaciji. Nameščen mora biti tako, da je viden, razločen in ga ni mogoče izbrisati.

Uporaba certifikata, znaka skladnosti in sklic na certifikacijski organ se ob nadzorih preverja.

7.2 Uporaba certifikata ter sklic na certifikacijski organ

7.2.1 Regulirano področje - splošno

Nosilec dovoljenja, ki je pri certifikacijskem organu ZAG pridobil certifikat, ima pravico uporabljati certifikat za obvezno označevanje proizvodov ter izdajo Izjave o lastnostih oziroma Izjave o skladnosti skladno z določili zakonodaje. Certifikat je dovoljeno uporabljati le za tiste proizvode oziroma procese, ki so vključeni v obseg certifikata. Obseg certifikata in eventualni dodatni pogoji uporabe so natančneje navedeni v Odločitvi. Sklicevanje na certifikat je dovoljeno zgolj z navedbo celotne številke certifikata (npr: 1404 – CPR – 1234 ali REG2-0004-03 – ZGPro-1 – 1234,...).

Sklic na certifikacijski organ je dovoljen z navedbo celotnega naziva ali skrajšani obliki (Zavod za gradbeništvo Slovenije ali ZAG Ljubljana) in na harmoniziranem področju še dodatno s številko priglšenega organa (NB 1404).

7.2.1.1 Izjava o lastnostih

Izjava o lastnostih je dokument, s katerim proizvajalec gradbenega proizvoda na usklajen način navaja lastnosti gradbenega proizvoda v zvezi z njegovimi bistvenimi značilnostmi. Vsebina Izjave o lastnostih na harmoniziranem področju gradbenih proizvodov je določena v Uredbi CPR št. 305/2011, člen 6 in v aneksu III. Na nacionalnem področju pa je vsebina Izjave določena v ZGPro-1, člen 6.

Izvod Izjave o lastnostih vsakega proizvoda, ki je dostopen na trgu, se predloži v papirnati obliki ali po elektronski poti. Izjava o lastnostih za harmonizirano področje gradbenih proizvodov je lahko na voljo tudi na spletni strani; skladno s pravili Uredbe št. 157/2014.

Izjava o lastnostih za proizvode, ki so dani na trg v Sloveniji, mora biti v slovenskem jeziku.

7.2.1.2 Obvezno označevanje proizvodov

7.2.1.2.1 *Oznaka CE*

Oznako CE se vidno, čitljivo in neizbrisno namesti na gradbeni proizvod ali nanj pritrjeno etiketo, in sicer na tiste gradbene proizvode, za katere velja harmonizirana tehnična

specifikacija in za katere je proizvajalec pripravil Izjavo o lastnostih. Kadar namestitev na proizvod, zaradi vrste proizvoda, ni mogoča ali ni upravičena, se namesti na embalažo ali priložene dokumente. Z namestitvijo oznake CE proizvajalec prevzame odgovornost za skladnost gradbenega proizvoda z navedenimi lastnostmi ter za skladnost z vsemi veljavnimi zahtevami, določenimi v Uredbi CPR št. 305/2011. Za oznako CE se uporabljajo načela Uredbe št. 765/2008.

Vsebino oznake (znaka in zahtevanih informacij v okvirju) določa vsaka harmonizirana tehnična specifikacija posebej ter dodatno še Uredba CPR št. 305/2011 v členu 9.

Seznam harmoniziranih specifikacij, z datumi možne in obvezne uveljavitve ter s tem označevanjem z CE oznako, so objavljene v Uradnem listu EU in spletnem portalu Nando.

7.2.1.2.2 Oznaka UN

Z oznako UN je treba označiti embalažo za prevoz nevarnega blaga kot to določa Zakon o prevozu nevarnega blaga.

7.2.2 Prostovoljno področje – splošno

Na področju prostovoljnega certificiranja daje certifikacijski organ ZAG proizvajalcem možnost, da certificirane proizvode označijo z znakom skladnosti ZAG ali drugimi prostovoljnimi znaki. Proizvodi se lahko označijo s prostovoljnimi znaki skladnosti na podlagi izvedenega prostovoljnega certificiranja in podpisane pogodbe za uporabo certifikata in znaka skladnosti. Prostovoljno certificiranje se vedno izvede na pobudo proizvajalca, če že obstaja veljavna tehnična specifikacija in želi dokazati dodano vrednost proizvoda, na podlagi:

- prostovoljnega dela harmoniziranega standarda,
- prostovoljnega dela evropskega ali slovenskega tehničnega soglasja,
- prostovoljnega slovenskega, evropskega, mednarodnega ali katerikoli nacionalnega standarda.

Pogoj za prostovoljno certificiranje: Predhodno morajo biti izpolnjene zahteve zakonodaje (CPR oziroma ZGPro-1) za izdajo Izjave o lastnostih (za proizvod morajo biti opravljene naloge določene v dodatku ZA pri harmoniziranih standardih ali izpolnjene naloge točke »Ocenjevanje in preverjanje nespremenljivosti lastnosti« pri tehničnih soglasjih/ocenah ali točke »Potrjevanje skladnosti« v nacionalnem standardu ali enakovrednega določila druge tehnične specifikacije).

7.2.2.1 Znak skladnosti ZAG

Znak skladnosti ZAG je sestavljen iz:

- logotipa Zavoda,
- številke certifikata.

Nosilec dovoljenja mora pri namestitvi znaka skladnosti ZAG upoštevati pravila uporabe znaka skladnosti ZAG iz priloge 1.

7.2.2.2 Drugi prostovoljni znaki skladnosti

Certifikacijski organ ZAG Ljubljana daje proizvajalcem možnost, da proizvode označijo še z drugimi znaki skladnosti, če je certifikacijski organ ZAG predhodno sklenil sporazum z lastnikom znaka skladnosti.

7.2.2.3 Uporaba prostovoljnih certifikatov in znakov skladnosti v primeru reguliranih proizvodov

Prostovoljne znake skladnosti mora nosilec dovoljenja namestiti tako, da so jasno ločeni od obvezne oznake na proizvodu. Pri CE znaku to določa Uredba št. 765/2008. Pri tem mora nosilec dovoljenja upoštevati tudi:

- da je znak skladnosti manjši od znaka CE in jasno ločen od obsega oznake CE,
- da sta znaka na isti strani proizvoda (ne smeta biti nameščena tako, da je eden na sprednji strani, drugi pa na zadnji strani proizvoda).

Uporaba prostovoljnih certifikatov in znakov skladnosti za namen izpolnjevanja zakonodajnih zahtev ni dovoljena. Sklic na prostovoljne certifikate in znake skladnosti ter sklic na ZAG v povezavi s prostovoljnimi certifikati v Izjavi o lastnostih in CE oznaki ni dovoljen.

8. Dokumenti skupine priglašениh organov

V postopkih vrednotenja kot tudi postopkih rednih nadzorov po harmoniziranih tehničnih specifikacijah se upošteva določila skupnih dokumentov kot tudi specifičnih dokumentov skupine priglašениh organov (GNB-CPR).

9. Javne informacije in zaupnost

Dokumenti, ki nastanejo v postopku certificiranja do odločitve, so zaupne narave in jih certifikacijski organ ZAG-a izroči oziroma pošlje samo naročniku ali z njegove strani določeni osebi. Ti dokumenti se pošiljajo iz CS z redno pošto na naslov, ki je določen na zahtevku, v pogodbi oziroma na pisnem pooblastilu s strani naročnika. Prav tako se lahko dajo na vpogled tretjim osebam le s pisno privolitvijo naročnika.

Certifikacijski organ vzdržuje na javnih spletnih straneh ZAG seznam vseh izdanih certifikatov, ki imajo status »veljaven«. Za ostale statuse izdanih certifikatov pa se, na zahtevo zainteresirane strani, podatke posreduje. Dovoljenje o javnih objavah statusa certifikata je del pogodbenih določil.

CERTIFICIRANJE

(Pravila za pripravo, podelitev in vzdrževanje certifikatov ter uporabo le-teh pri označevanju proizvodov)

Odločitev in certifikat sta dokumenta, ki vsebujeta javne informacije, katere certifikacijski organ, na zahtevo zainteresirane javnosti, posreduje ali objavi. Odločitve in certifikati se pošiljajo iz CS s priporočeno pošto na naslov, ki je določen na zahtevku, v pogodbi oziroma na pisnem pooblastilu s strani naročnika.

Na upravičeno pisno zahtevo pristojnih državnih organov bo CS izdane dokumente poslal tudi tem organom, a bo o tem naročnika predhodno obvestil, v kolikor to s strani organa ne bo eksplicitno prepovedano.

10. Pritožbe in prizivi

Zoper izdajo, vsebino in točnost podatkov v izdani dokumentaciji je možna pritožba. Prav tako je možen priziv na odločitve o zavrnitvi izdaje, razveljavitvi, spremembi, spremembi obsega, začasnem ali trajnem preklicu ter začasnem ali trajnem umiku certifikata. Pritožba oziroma priziv se obravnava v skladu z internim postopkom P.S. 20-001.

11. Priloge

Priloga 1: Pravila uporabe znaka skladnosti ZAG

Priloga 2: Primeri klasificiranja sankcij

Priloga 1: Pravila uporabe znaka skladnosti ZAG (prostovoljno certificiranje)

1) Tipografija, uporabljena v znaku:

- številka certifikata/znaka – Arial

2) Barvna različica znaka

- a) Barve za tisk znaka so:

modra barva – Pantone e 294C

siva barva – Pantone Cool Gray 4 ali Pantone CoolGray 9 - 40% raster ali Black 30%

- b) Izbira velikosti znaka skladnosti ZAG je sicer lahko poljubna - prilagojena ostalim grafičnim elementom opreme izdelka. Velja pravilo, da se pri povečevanju znaka sorazmerno povečajo vsi elementi znaka (tudi številka).

3) Enobarvna različica znaka

- a) V enobarvni različici znaka je znak tiskan v 30% rastru, številka certifikata pa v 100% črni barvi,

- b) Izbira velikosti enobarvne izvedbe znaka sledi pravilu iz tč.2) b.

4) Znak kot žig oziroma reliefni odtis

V primerih neposrednega označevanja izdelkov, kadar znak nanje vtisne proizvajalec med postopkov izdelave, je pripravljena različica očrtanega znaka. Zanj veljajo naslednja pravila:

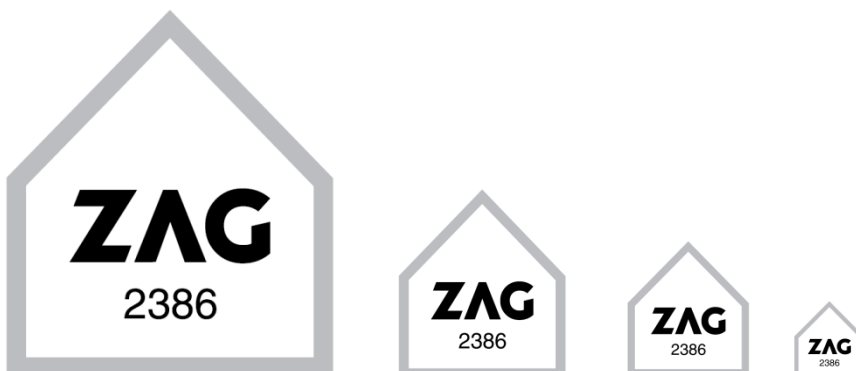
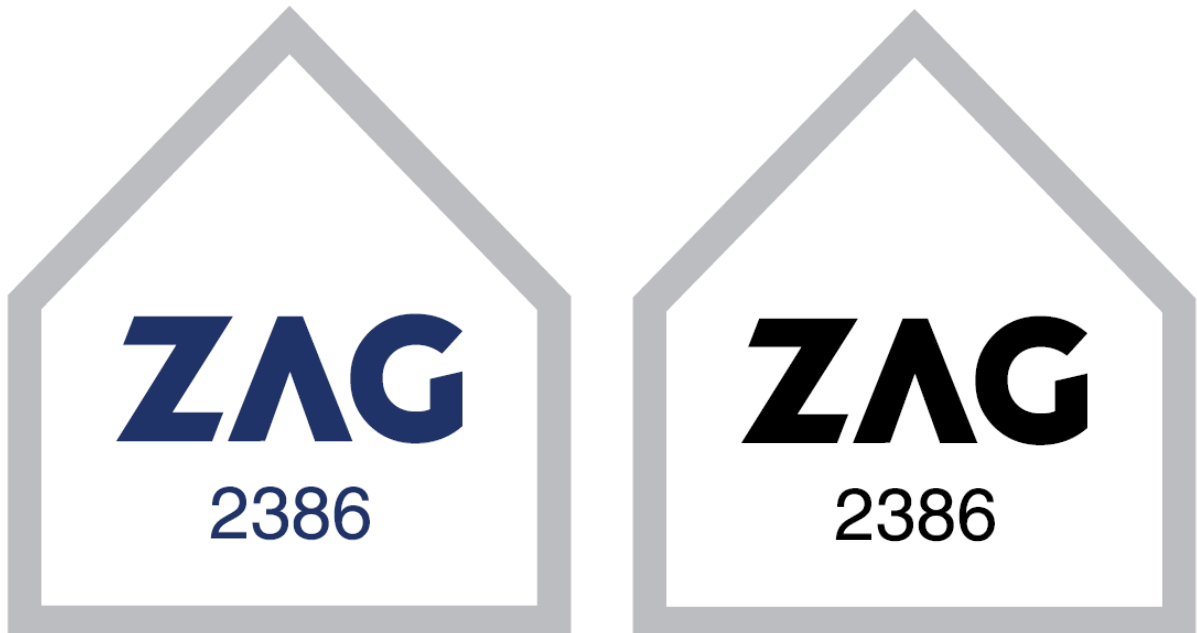
- a) Najmanjša dovoljena velikost znaka, merjena po višini, je 10 mm,

- b) Izbira velikosti očrtanega znaka je predvsem odvisna od materiala izdelka in njegove velikosti. Osnovni kriterij je dovolj viden in kvaliteten odtis.

CERTIFICIRANJE

(Pravila za pripravo, podelitev in vzdrževanje certifikatov ter uporabo le-teh pri označevanju proizvodov)

Primer znaka skladnosti ZAG (prostovoljno certificiranje):

Priloga 2: Primeri klasificiranja sankcij

1. *Opozorilo* (majhne nepravilnosti)
 - zamujen rok odprave neskladnosti pri rednem ali izrednem nadzoru,
 - zamujen rok plačila pogodbenih obveznosti,
 - napačna (zavajajoča) uporaba certifikata ali znaka skladnosti,
 - zamujen rok za izvedbo rednega nadzora iz razlogov na strani nosilca dovoljenja,
 - ugotovitev ponavljajočih se neskladnosti pri nadzoru,
2. *Opozorilo s svarilom* (srednje nepravilnosti),
 - imetnik certifikata v postavljenem roku ne odpravi razlogov za uvedbo sankcije *Opozorilo*,
3. *Začasni preklic izdanega certifikata* (velike nepravilnosti)
 - nosilec dovoljenja v postavljenem roku ne izpolnjuje zahtev spremenjene certifikacijske sheme,
 - nosilec dovoljenja v postavljenem roku ne odpravi razlogov za uvedbo sankcije *Opozorilo s svarilom*,
 - pri rednem ali izrednem nadzoru se ugotovijo neskladnosti, ki lahko vplivajo na varnost proizvoda oziroma pri gradbenih proizvodih na varnost objekta, v katerega se tak proizvod vgradi,
4. *Preklic certifikata* (zelo velike nepravilnosti)
 - nosilec dovoljenja ne pristane na spremembo certifikacijske sheme oziroma tehnične specifikacije,
 - nosilec dovoljenja v postavljenem roku ne odpravi razlogov za uvedbo sankcije *Začasnega preklica*,
 - nosilec dovoljenja ne more več zagotoviti izvedbo nadzora, ki je po pogodbi predviden,
 - ko nastopi situacija za katero tehnična specifikacija ali certifikacijska shema zahteva takojšen preklic certifikata ter v drugih primerih, ko so neskladnosti bistvene in ogrožajo varnost proizvoda, oziroma pri gradbenih proizvodih varnost objekta, v katerega se proizvod vgradi.